

**ΕΙΣΗΓΗΣΗ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ Β΄**

**Ενημερωτική Εκδήλωση
της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών
με θέμα:**

**«Αναθεώρηση του Συντάγματος
και Εκκλησία της Ελλάδος.
Συμβολή σε έναν ανοικτό διάλογο»**

**Αμφιθέατρο Πολεμικού Μουσείου Αθηνών
(Τετάρτη 7 Ιουνίου 2017, ώρα 18:30 μ.μ.)**

Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αρχιερείς,

Εξοχώτατε κύριε Υπουργέ της Παιδείας,

Εξοχώτατοι κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας και των λοιπών θεσμών της Πολιτείας μας,

Ελλογιμώτατοι κυρίες και κύριοι Καθηγητές των εκπαιδευτικών μας Ιδρυμάτων και λοιποί θεράποντες των γραμμάτων και των επιστημών,

Υψηλοί μας προσκεκλημένοι,

Κυρίες και Κύριοι,

Εν πρώτοις σας καλωσορίζω στην αποψινή εκδήλωση της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών και σας ευχαριστώ για την πρόθυμη ανταπόκρισή σας στην πρόσκληση, την οποία προσωπικά σας απηύθυνα.

Η παρουσία όλων σας ανεξαιρέτως είναι λίαν τιμητική, καθόσον μάλιστα τυγχάνετε πρόσωπα όχι απλώς αγαπητά σε μας, αλλά συνάμα κεκοσμημένα με πολλά χαρίσματα, γνώσεις, ικανότητες και πάνω από όλα καλή προαίρεση, η οποία είναι το ασάλευτο θεμέλιο και η απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να οικοδομηθεί το καλό σε κάθε επίπεδο της ζωής μας, είτε στην δημόσια είτε στην ιδιωτική σφαίρα.

Με την χάρη του Θεού ζούμε μέσα σε μία ευνομούμενη Πολιτεία, σε μία δημοκρατική Πολιτεία, όπου θεσμοί και πρόσωπα

απολαμβάνουμε το αγαθό της ελευθερίας, ιδιαίτερος δε της δυνατότητας να διαλεγόμεθα μεταξύ μας ανεμπόδιστα, να εκφράζουμε θέσεις, σκέψεις, αντιρρήσεις, προτάσεις, να συμβάλλουμε — κινούμενοι εντός του αξιακού κεκτημένου του νομικού και συνταγματικού μας πολιτισμού και εμπνεόμενοι από μία κλασική παράδοση ευγένειας, λεπτότητας και αλληλοσεβασμού — στην γόνιμη δημόσια διαβούλευση για τα κοινά του βίου μας.

Και δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι η δημοκρατία, η ελευθερία έκφρασης και όλες οι άλλες ατομικές ελευθερίες και τα κοινωνικά δικαιώματα, δεν είναι αξίες αυτονόητες και δεδομένες.

Κερδήθηκαν μέσα από αγώνες, θυσίες, ιδρώτα και ενίοτε και αίμα. Γι' αυτό και οφείλουμε ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη σε όλους αυτούς που ανά τους αιώνες θυσιάστηκαν, για να απολαμβάνουμε εμείς σήμερα αυτές τις αξίες και αυτά τα ιδανικά, τα οποία θεωρούνται και είναι «εκ των ων ουκ άνευ» του σύγχρονου πολιτισμού μας.

Συγχρόνως δε αυξάνεται το χρέος μας απέναντι στην ιστορία, στο παρόν και στο μέλλον της πατρίδος μας, αλλά και της μεγάλης μας οικογένειας, της Οικουμένης, να τιμούμε αυτές τις αξίες και τις αρχές όχι με λόγια και θεωρίες. Όχι με ιδεοληψίες και συνθήματα. Όχι με πολωτικά ψευδοδιλήμματα και παραπλανητικά μυθεύματα.

Οφείλουμε να οχυρώνουμε την δημοκρατία και την ελευθερία με πράξεις και με έργα και πάνω από όλα μέσα από τον διάλογο, στον οποίο όλοι ανεξαιρέτως έχουν κάτι να συνεισφέρουν και να προσφέρουν.

Να προσεγγίζουμε τα ζητήματα με νηφαλιότητα, με ρεαλισμό, με αμνησικάκη διάθεση και με ξεκάθαρη στόχευση.

Και οφείλω από τούτη τη θέση να δηλώσω απερίφραστα και με σαφήνεια ότι η στόχευση η δική μας είναι απόλυτα διάφανη και αταλάντευτη:

Πώς θα διακονήσουμε τον άνθρωπο ακόμη περισσότερο. Πώς θα αναπαύσουμε τον άνθρωπο τον κουρασμένο, τον άνθρωπο τον αδικημένο, τον πτωχό, τον ξένο, τον αδύνατο, τον κατατρεγμένο, τον περιθωριακό, τον περιφρονημένο, τον αναγκεμένο.

Η εντολή του Κυρίου μας Ιησού Χριστού είναι σαφής και δεν μας αφήνει περιθώρια παρερμηνειών. Για μας τους διακόνους της Εκκλησίας αποτελεί μονόδρομο· μονόδρομο αιωνιότητας:

«οΐδατε ότι οι άρχοντες των εθνών κατακυριεύουσιν αυτών και οι μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αυτών. ουχ ούτως έσται εν υμίν, αλλ' ος εάν θέλη εν υμίν μέγας γενέσθαι, έσται υμών διάκονος, και ος εάν θέλη εν υμίν είναι πρώτος, έσται υμών δούλος· ώσπερ ο Υιός του ανθρώπου ουκ ήλθε διακονηθήναι, αλλά διακονήσαι και δούναι την ψυχήν αυτού λύτρον αντί πολλών» (Κατά Ματθαίον 20, 25-28).

«Ξέρετε ότι οι άρχοντες των εθνών τα καταδυναστεύουν και οι μεγάλοι τα καταπιέζουν. Αυτό δεν θα γίνεται μεταξύ σας, αλλ' εκείνος, που θέλει να γίνη μεταξύ σας μεγάλος, θα είναι υπηρέτης σας, και εκείνος, που θέλει να είναι μεταξύ σας πρώτος, αυτός θα είναι δούλος σας, όπως ακριβώς ο Υιός του ανθρώπου δεν ήλθε να υπηρετηθή αλλά να υπηρετήση και να δώση την ζωήν του λύτρον διά πολλούς».

Γι' αυτό, αγαπητοί μου, δεν υπάρχει πραγματικά κανένας λόγος να παρεξηγούμεθα, όταν τοποθετούμεθα για θέματα τα οποία μάλιστα συνδέονται άμεσα με την διακονία μας, με την ζωή της Εκκλησίας μας και με την δυνατότητά της να προσφέρει στον άνθρωπο.

Το επαναλαμβάνω και το τονίζω:

Η αγωνία μας είναι μία και μοναδική: πώς θα προσφέρουμε τα πάντα στον άνθρωπο, πώς θα προσφερθούμε για τον άνθρωπο. Δεν έχουμε καμία αγωνία και κανένα φόβο μήπως χάσουμε κάποιο προνόμιο εξουσίας και κυριαρχίας. Διότι, όπως έχω τονίσει και σε εισηγήσεις μου στο Σεπτό Σώμα της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος και σε δημόσιες τοποθετήσεις μου, ο Κύριός μας μας έδωσε ένα μονάχα προνόμιο: Την θυσιαστική και σταυρική αγάπη. Μία μονάχα εξουσία: Την εξουσία να αγαπάμε. Αυτό το προνόμιο και αυτή την εξουσία της άνευ όρων και προϋποθέσεων αγάπης, είναι αλήθεια ότι δεν τα συζητούμε και δεν τα διαπραγματευόμαστε.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το οποίο σας παρουσίασα, εντάσσεται και η σημερινή μας συνάντηση, η οποία έχει ως γενική θεματική **«Αναθεώρηση του Συντάγματος και Εκκλησία της Ελλάδος. Συμβολή σε έναν ανοικτό διάλογο»**.

Καταθέτουμε με αυτήν την εκδήλωση το δικό μας λιθαράκι στο οικοδόμημα του δημόσιου διαλόγου για ένα θέμα, το οποίο ασφαλώς δεν το ανοίξαμε εμείς, καθώς η πρωτοβουλία ανήκει σε αυτούς που έχουν αυτήν την εξουσία, την δυνατότητα, αλλά και την ευθύνη από το Σύνταγμα και τους Νόμους της Πολιτείας μας.

Σημειώνω δε ότι η συγκεκριμένη θεματική δεν είναι κάτι καινούργιο, κάτι νεοφανές για το δημόσιο γίνεσθαι.

Αφ' ης στιγμής οι σχετικές προτάσεις και η σχετική προβληματική έχουν τεθεί σε δημόσια διαβούλευση, και αυτό είναι προς τιμήν της Πολιτείας μας, και από τη στιγμή που τόσο θεσμικοί φορείς όσο και μεμονωμένα πρόσωπα του δημόσιου βίου, από όλο το φάσμα της κοινωνικής οργάνωσης, τοποθετούνται και θέτουν προς κρίση την δική τους οπτική, φρονώ ότι δεν είναι μόνο

αναφαίρετο δικαίωμά μας, αλλά και υποχρέωσή μας, τόσο προς την Πολιτεία μας με γενική έννοια όσο και προς το ποίμνιό μας, το οποίο αποτελείται από πιστούς, οι οποίοι είναι συγχρόνως και πολίτες της Προεδρευομένης Ελληνικής Δημοκρατίας, να συμβάλλουμε και εμείς σε αυτόν τον διάλογο με αυτή την εκδήλωση, η οποία έχει ενημερωτικό χαρακτήρα χωρίς καμία διάθεση αντιπαράθεσης, σύγκρουσης ή ιδεολογικού παροξυσμού.

Άλλωστε η θεματική μας περιορίζεται μονάχα στα ζητήματα συνταγματικής τάξεως, τα οποία αναφέρονται στην Εκκλησία. Και όχι σε άλλα ζητήματα του Συντάγματος, για τα οποία υπάρχουν αρμοδιότεροι και καταλληλότεροι για να τοποθετηθούν και να εκφραστούν.

Για παράδειγμα η Περιφέρεια Αττικής πραγματοποιεί σήμερα και αύριο διημερίδα στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά με θέμα: «Δημοκρατία, Δικαιώματα, Διαφάνεια και Δημόσιες Πολιτικές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση: Η πρόκληση της Συνταγματικής Αναθεώρησης», με πολλούς εκλεκτούς εισηγητές. Είναι απόλυτα λογικό ένας τέτοιος υψηλός θεσμός, όπως η περιφερειακή αυτοδιοίκηση, να έχει όχι απλώς δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση να δημιουργεί προϋποθέσεις άρθρωσης λόγου συγκροτημένου και τεκμηριωμένου για ζητήματα που την αφορούν άμεσα και είναι ζωτικής σημασίας.

Παρακαλέσαμε, λοιπόν, τρεις εκλεκτούς εισηγητές να μας αναπτύξουν και να μας καταθέσουν μέσα από την εμβρίθεια των γνώσεών τους και την εμπειρία τους στο αντικείμενο το απόσταγμα της δικής τους επιστημονικής μελέτης και κατάρτισως.

Ο κ. Σωτήριος Ρίζος, Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας επί τιμή και Διευθυντής του Νομικού Γραφείου της Προεδρίας της Δημοκρατίας, θα μας αναπτύξει το θέμα: «Οι

σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας ως αντικείμενο ρυθμίσεως του Συντάγματος και το πρόβλημα της απορρυθμίσεώς τους».

Ο κ. Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής του Εκκλησιαστικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, θα μας αναπτύξει το θέμα: *«Συνταγματικό και νομοθετικό status των θρησκευμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση».*

Ο κ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου, Νομικός Σύμβουλος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, θα μας αναπτύξει το θέμα: *«Το νομοθετικό καθεστώς και οι σχέσεις της Εκκλησίας της Ελλάδος με το Κράτος: δεδομένα και παρανοήσεις».*

Και τους τρεις τους ευχαριστώ από καρδιάς για την αποδοχή του αιτήματός μας, παρά το γεγονός ότι υπήρχε πολύ λίγος χρόνος για να ετοιμαστούν, και για τον κόπο στον οποίο υπεβλήθησαν.

Τον συντονισμό και την οργάνωση της εκδήλωσης την ανέθεσα στον πλέον άμεσο συνεργάτη μου, **τον Πρωτοσύγκελλό μας Αρχιμανδρίτη π. Συμεών Βολιώτη,** με μεταπτυχιακή ειδίκευση στο Εκκλησιαστικό Δίκαιο, και στον οποίο παραδίδω την συνέχεια της εκδήλωσης.